

SJF/
Tilv.: 201211-0709

Reykjavík, 20. nóvember 2012

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis hefur sent ríkissaksóknara til umsagnar frumvarp til laga um breytingar á lögum um meðferð sakamála (skilyrði fyrir beitingu símahlustunar), 292. mál.

Í athugasemdum með frumvarpinu segir m.a.:

„Á síðustu árum hefur komið fram sú gagnrýni að skilyrði fyrir heimildum til símahlustana og skyldra aðgerða séu ekki nógu skýr og því sé heimild til slíkra aðgerða veitt í meira mæli en nauðsyn væri og án nægilegs rökstuðnings.“

Í athugasemdunum eru ekki dregin fram nein þau atriði sem sýnt geta fram á að þessi gagnrýni sé á rökum reist. Er því erfitt um vik að meta þörfina á þeim breytingum á skilyrðum fyrir símahlustunum og skyldum aðgerðum sem lagðar eru til.

Ríkissaksóknari tekur þó undir þær röksemdir sem þar koma fram um lækkun refsiramma úr 8 árum í 6 ár hvað varðar þau brot sem rannsókn beinist að og heimilt verður að beita rannsóknarræðum skv. 81. gr. og 1. mgr. 82. gr. laga nr. 88/2008.

Samkvæmt frumvarpinu verður heimild til hlustunar eða sambærilegra úrræða í öllum tilvikum að uppfylla það skilyrði að ríkir almannahagsmunir eða einkahagsmunir krefjist aðgerðanna. Ríkissaksóknari hefur efasemdir um að heimildir til símahlustunar og skyldra úrræða verði skýrari með þessu móti, líkt og stefnt er að með frumvarpinu, enda háð mati dómara hverju sinni hvort skilyrðið telst uppfyllt. Fordæmi Hæstaréttar fram til þessa og lögskýringargögn veita litla leiðbeiningu í þessu efni. Þá gæti lögfesting þessa fortakslausa skilyrði þrengt um of að heimildum lögreglu við rannsóknir alvarlegra sakamála.

Varðandi undantekningar frá þeirri meginreglu, að brot varði allt að sex ára fangelsi, til að heimilt sé að beita símahlustun þá er bent á eftirfarandi atriði vegna brot gegn 206. gr. og 210. gr. almennra hegningarlaga:

Kaup á vændi skv. 1. mgr. 206. gr. varða sektum eða fangelsi allt að einu ári. Kaup á vændi barns skv. 2. mgr. 206. gr. varðar sektum eða fangelsi allt að tveimur árum. Í athugasemdum með frumvarpinu er því lýst að brot gegn 175. gr. a., 206. gr. og 210 gr. almennra hegningarlaga séu brot sem tengjast skipulagðri brotastarfsemi. Að mati ríkissaksóknara verður sú háttsemi að kaupa vændi, í eitt skipti eða fleiri, tæpast tengd við skipulagða brotastarfsemi af hálfu sakborningsins, þ.e. þess sem kaupir vændið.

Brot gegn 210. gr. varða sektum eða fangelsi allt 6 mánuðum, nema um sé að ræða dreifingu á efni sem sýnir börn á kynferðislegan eða klámfenginn hátt, svonefnt barnaklám, en þá getur refsing orðið fangelsi allt að 2 árum. Brot gegn 210. gr. a., sem fjallar einkum um vörslu á barnaklámi, varða einnig 2 ára fangelsi. Ákvæðið tók gildi með lögum 58/2012, en áður var fjallað um vörslu á barnaklámi í 210. gr. Ríkissaksóknari telur að takmarka eigi heimild til símahlustunar og sambærilegra úrræða við þau brot gegn 210. gr. og 210. gr. a. sem tengjast vörslu og dreifingu á barnaklámi, auk ákvæðis 210. gr. b., sbr. lög nr. 58/2012, sem eðlilegt er að fella hér undir.

Sigríður J. Friðjónsdóttir
ríkissaksóknari

